

Bildningsförvaltningen
Charlotte Rudebeck

Utbildningsnämnden

Beslut om fortsatta insatser inom ungdomsmottagningen i enlighet med nya socialtjänstlagen

Ärendet

Sedan 1 juli 2025 gäller en ny socialtjänstlag (SoL). I nya SoL används begreppet insats som en övergripande benämning för de stöd- och hjälpåtgärder som socialnämnden tillhandahåller enskilda, vilket framgår av 10 kap. 1 § SoL.

I nya socialtjänstlagen görs inte längre någon åtskillnad mellan å ena sidan allmänt inriktade insatser – som enligt tidigare socialtjänstlagen inte krävde individuell behovsprövning – å andra sidan individuellt inriktade insatser som krävde en sådan prövning. Lagen ger dock kommunerna möjlighet att besluta att insatser får ges utan individuell prövning.

Socialnämnden i Danderyds kommun har den 11 juni 2025 (§ 54) fattat beslut om vilka insatser socialnämnden ska tillhandahålla utan individuell behovsprövning. När det gäller ungdomsmottagningen i Danderyds kommun, ligger ansvaret på utbildningsnämnden vilket framgår i utbildningsnämndens reglemente. För att ungdomsmottagningen fortsatt ska kunna tillhandahålla förebyggande stöd utan krav på individuell behovsprövning, behöver utbildningsnämnden besluta om detta.

Tjänsteutlåtande med förslag till beslut har tagits fram i samarbete med barn- och elevhälsochefen.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden beslutar att informationssamtal och samtalsstöd till ungdomar inom ungdomsmottagningen fortsatt ska kunna erbjudas utan individuell behovsprövning. Stödet ska ges i enlighet med gällande regler för samtycke utifrån ålder.

Bakgrund

Den 1 juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag i kraft, socialtjänstlag (2025:400). Den nya lagen som syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad bygger på lagförslag som lagts fram i propositionen ”En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter” (prop. 2024/25:89). Enligt de nya bestämmelserna ska insatser som kan hänföras till socialtjänstens område och som ges utan individuell behovsprövning, endast få tillhandahållas om

Bildningsförvaltningen
Charlotte Rudebeck

ansvarig huvudman har fattat ett uttryckligt beslut. För utbildningsnämndens vidkommande blir bestämmelserna relevanta när det gäller den psykosociala verksamheten vid ungdomsmottagningen, där ungdomar ges möjlighet till informationssamtal och samtalsstöd utan individuell behovsprövning. Insatserna är av förebyggande och rådgivande karaktär och omfattas av kravet på formalisering enligt nya socialtjänstlagen.

Informationssamtal, samtalsstöd och rådgivning till ungdomar omfattas av undantag från dokumentationsskyldighet enligt den nya socialtjänstlagen. Innehållet i samtalet, liksom uppgifter om ungdomens enskilda förhållanden ska inte dokumenteras. Beslut och vidtagna åtgärder omfattas däremot av en dokumentationsskyldighet. Det innebär att om en insats erbjuds, fortsatt kontakt föreslås eller att ungdomen får stöd i att ta kontakt med en annan lämplig verksamhet, ska det dokumenteras att ett sådant erbjudande eller stöd har lämnats. Om samtalsstöd eller annan insats därefter inleds, sker dokumentationen enligt gällande bestämmelser för socialtjänstinsatser.

Verksamheten ska informera om möjligheten att ansöka om biståndsprövade insatser om ungdomens behov går utöver vad som ryms inom de insatser som omfattas av detta beslut. Om det finns en oro att barnet far illa, ska verksamheten agera i enlighet med skyldigheterna enligt socialtjänstlagen.

Det utåtriktade arbete som sker i gruppform, såsom klassbesök eller allmänna informationsträffar för ungdomar, omfattas inte av den nya lagens krav på formalisering eller samtycke. Insatserna riktar sig i dessa fall inte till enskild individ, och kan fortsättningsvis genomföras på samma sätt som tidigare.

Bildningsförvaltningens utredning

Den enskildes rätt till insatser för personliga behov regleras i 11 kap. 1 § i den nya socialtjänstlagen. Beslut om insatser för personliga behov som fattas med stöd av denna bestämmelse utgör myndighetsutövning. Det ställer krav på att den formella handläggningen för dessa ärenden ska stämma överens med bestämmelserna i lagen och i förvaltningslagen (2017:900). Det innebär bland annat att beslut som fattas med stöd av bestämmelsen ska föregås av en ansökan och utredning som innehåller en individuell behovsprövning.

Kommunen får dock besluta om att vissa insatser för personliga behov ska tillhandahållas *utan* individuell behovsprövning, i enlighet med 11 kap. 5 § SoL. En förutsättning för att socialnämnden ska kunna tillhandahålla insatser utan utredning och individbeslut är att kommunen beslutar särskilt om att dessa insatser ska gå att tillhandahålla utan individuell behovsprövning. Det gäller även insatser som tidigare tillhandahållits på detta sätt, som till exempel rådgivning, träffpunkter och enklare former av stöd- och samarbetssamtal.

Enligt gällande överenskommelse mellan Region Stockholm och Danderyds kommun ges ungdomar mellan 12–22 år möjlighet att ta del av

Bildningsförvaltningen
Charlotte Rudebeck

kuratorssamtal inom ungdomsmottagningens verksamhet. Utifrån den nya socialtjänstlagen behöver samtalen nu definieras som informationssamtal och samtalsstöd som ges utan individuell behovsprövning. Informationssamtal syftar till att ge vägledning om hur ungdomen kan få rätt stöd utifrån sin situation och kan erbjudas utan vårdnadshavares samtycke. Vid behov informeras ungdomen om möjligheten till vidare stöd och om den anmälningsskyldighet som gäller för verksamheten. Om bedömningen är att ungdomen är i behov av mer stöd än vad som kan ges genom enstaka informationssamtal kan en insats i form av råd- och stödsamtal erbjudas. För ungdomar som har fyllt 15 år kan insatsen ges utan krav på vårdnadshavarens samtycke, förutsatt att det bedöms vara förenligt med barnets bästa.

För ungdomar i åldern 12–14 år krävs att vårdnadshavare samtycker till den föreslagna insatsen. Om samtycke inte kan inhämtas, alternativt om vårdnadshavare nekar samtycke, ska verksamheten hjälpa ungdomen till alternativt stöd som exempelvis elevhälsa, Origo¹ eller socialtjänst.

Konsekvenser för barn och unga

Den nya socialtjänstlagen innebär en förändring för ungdomar i åldern 12–14 år, eftersom samtalsstöd inte längre kan ges utan vårdnadshavarens samtycke. Verksamheten arbetar aktivt för att ungdomar ska få stöd, antingen genom erbjudna insatser inom ungdomsmottagningen eller genom att vid behov hjälpa ungdomar vidare till annan verksamhet som kan erbjuda lämpligt stöd.

Beslutet att formalisera insatsen enligt den nya socialtjänstlagen syftar till att säkerställa att ungdomar i Danderyds kommun fortsatt får tillgång till förebyggande stöd utan krav på individuell behovsprövning. För en ungdom innebär det att insatsen även framöver kan erbjudas utan att ett formellt ärende behöver inledas, vilket kan bidra till ökad trygghet för ungdomar i kontakten med verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att ungdomsmottagningen fortsatt ska kunna tillhandahålla förebyggande stöd, utan krav på individuell behovsprövning i enlighet med bestämmelsen i nya socialtjänstlagen, bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser. Den berörda verksamheten är redan etablerad och bedrivs inom ramen för nämndens ordinarie uppdrag. Det huvudsakliga behovet är att formalisera insatsen som en insats som tillhandahålls utan individuell behovsprövning genom nämndbeslut.

---

¹ Origo; Resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld i Stockholms län;
<https://etjanster.stockholm.se/Origo/>

Datum
2025-11-27**Diarienummer**
UN 2025/0335

Bildningsförvaltningen
Charlotte Rudebeck

Johannes Pålsson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Beslut om fortsatta insatser inom ungdomsmottagningen i enlighet med nya socialtjänstlagen
2. Socialnämndens beslut, 2025-06-11 § 54
3. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-05-12
4. Överenskommelse mellan Region Stockholm och Danderyds kommun avseende ungdomsmottagningar

Expedieras
Socialnämnden